

**ХМЕЛЬНИЦЬКА ОБЛАСНА РАДА
ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ УПРАВЛІННЯ ТА ПРАВА
ІМЕНІ ЛЕОНІДА ЮЗЬКОВА**

ЗАТВЕРДЖУЮ
Проректор з навчальної роботи

_____ Л.І.Чорний
(підпис) (ініціали, прізвище)

20 листопада 2019 року

М.П.

**НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ
з навчальної дисципліни
«ЖИТЛОВЕ ПРАВО»
для підготовки фахівців на першому освітньому рівні
здобувачів вищої освіти ступеня бакалавра
за спеціальністю 081 Право
галузі знань 08 Право
за денною формою навчання**

Розробники навчально-методичних матеріалів:

професор кафедри цивільного права та процесу, кандидат юридичних наук, доцент

_____ В.А. Ватрас

12 листопада 2019 року

кандидат юридичних наук, доцент кафедри цивільного права та процесу

_____ І.Л. Сердечна

12 листопада 2019 року

асистент кафедри цивільного права та процесу

_____ М.І. Ромась

12 листопада 2019 року

Схвалено кафедрою цивільного права та процесу 12 листопада 2019 року, протокол № 4.

Завідувач кафедри _____ С.Д.Гринько

12 листопада 2019 року

Декан юридичного факультету

_____ С.А. Крушинський

13 листопада 2019 року

Погоджено методичною радою університету 19 листопада 2019 року, протокол № 4.

Голова методичної ради _____

19 листопада 2019 року

Обліковий обсяг навчально-методичних матеріалів – 1,45 ум.др.арк.

ЗМІСТ

		Стор.
1.	Структура вивчення навчальної дисципліни	2
1.1.	Тематичний план навчальної дисципліни	2
1.2.	Лекції	3
1.3.	Семінарські заняття	5
1.4.	Самостійна робота студентів	17
1.5.	Індивідуальні завдання	21
1.6.	Підсумковий контроль	23
2.	Схема нарахування балів	27
3.	Рекомендовані джерела	29
4.	Інформаційні ресурси в Інтернеті	34

1. Структура вивчення навчальної дисципліни

1.1. Тематичний план навчальної дисципліни

Назва тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Тема 1. Поняття, предмет та місце житлового права в системі права України	10	2	2	-	2	4	8	2	-	-	2	4
Тема 2. Житловий фонд та його призначення. Управління житловим фондом	10	2	2	-	2	4	7	1	-	-	2	4
Тема 3. Забезпечення фізичних осіб жилими приміщеннями	9	2	1	-	2	4	7	1	-	-	2	4
Тема 4. Користування жилими приміщеннями в будинках державного і громадського житлового фонду	9	2	1	-	2	4	7	1	-	-	2	4
Тема 5. Правове регулювання приватизації державного житлового фонду	10	2	2	-	2	4	10	2	1	-	2	5
Тема 6. Користування жилими приміщеннями приватного житлового фонду. Надання громадянам жилих приміщень у будинках житлово-будівельних кооперативів	20	4	4	-	4	6	9	1	-	-	4	4
Тема 7. Користування службовими	10	2	2	-	2	4	7	1	-	-	2	4

жилими приміщеннями та гуртожитками												
Тема 8. Користування жилими приміщеннями з фондів житла для тимчасового проживання. Користування житловим фондом соціального призначення	7	2	1	-	2	2	6	-		-	2	4
Тема 9. Забезпечення схоронності житлового фонду, його експлуатація та ремонт. Відповідальність за порушення житлового законодавства. Вирішення житлових спорів	7	2	1	-	2	2	8	1	1	-	2	4
Усього годин	90	20	16	-	20	34	60	10	2	-	20	28

1.2. Лекції

№ з/п	Назва і план теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	2	3	4
1.	Поняття, предмет та місце житлового права в системі права України	2	2
1.1.	Місце житлового права в системі права України.		
1.2.	Предмет, метод та принципи житлового права України.		
1.3.	Система та функції житлового права.		
2.	Житловий фонд та його призначення. Управління житловим фондом	2	2
2.1.	Поняття та види житлового фонду.		
2.2.	Призначення житлового фонду.		
2.3.	Поняття управління житловим фондом.		
2.4.	Державне управління житловим фондом.		
2.5.	Правовий статус об'єднань співвласників багатоквартирних будинків.		
3.	Забезпечення фізичних осіб жилими приміщеннями	2	1

3.1.	Конституційне право громадян на житло та його законодавче забезпечення.		
3.2.	Житлові права та обов'язки особи.		
3.3.	Підстави для визнання громадян такими, що потребують, поліпшення житлових умов.		
3.4.	Наслідки штучного погіршення житлових умов.		
3.5.	Порядок надання жилих приміщень.		
4.	Користування жилими приміщеннями в будинках державного і громадського житлового фонду	2	1
4.1.	Поняття, предмет та істотні умови договору найму жилого приміщення.		
4.2.	Особливості зміни, розірвання та припинення договору найму жилого приміщення.		
4.3.	Договір піднайму житлового приміщення, особливості його укладення, зміни і припинення.		
4.4.	Поняття члена сім'ї наймача та правовий статус.		
5.	Правове регулювання приватизації державного житлового фонду	2	2
5.1.	Поняття та сутність приватизації державного житлового фонду.		
5.2.	Об'єкти приватизації.		
5.3.	Способи приватизації.		
5.4.	Житлові чеки.		
5.5.	Порядок розрахунків при приватизації державного житлового фонду.		
6.	Користування жилими приміщеннями приватного житлового фонду. Надання громадянам жилих приміщень у будинках житлово-будівельних кооперативів	4	1
6.1.	Користування жилим будинком (квартирою), що належить громадянину.		
6.2.	Обов'язки власника по забезпеченню схоронності жилого будинку (квартири).		
6.3.	Права і обов'язки членів сім'ї власника будинку (квартири).		
6.4.	Порядок організації і діяльності ЖБК.		
6.5.	Органи управління ЖБК.		
6.6.	Облік громадян, які бажають вступити до ЖБК.		
7.	Користування службовими жилими приміщеннями та гуртожитками	2	1
7.1.	Поняття службового жилого приміщення.		
7.2.	Порядок надання службових жилих приміщень.		
7.3.	Ордер на службове жила приміщення.		
7.4.	Порядок користування службовими жилими приміщеннями.		
7.5.	Поняття гуртожитку та його види.		
7.6.	Порядок надання жилої площі у гуртожитках.		
8.	Користування жилими приміщеннями з фондів житла для тимчасового проживання. Користування житловим фондом соціального призначення.	2	-
8.1.	Жилі приміщення з фондів житла для тимчасового проживання.		
8.2.	Порядок надання жилих приміщень з фондів житла для тимчасового проживання.		
8.3.	Житловий фонд соціального призначення.		
8.4.	Право на соціальне житло.		
9.	Забезпечення схоронності житлового фонду, його експлуатація та ремонт. Відповідальність за порушення житлового	2	-

	законодавства. Вирішення житлових спорів		
9.1.	Забезпечення схоронності житлового фонду.		
9.2.	Поняття та види житлових спорів.		
9.3.	Вирішення житлових спорів у позасудовому порядку. Вирішення житлових спорів у суді в порядку цивільного судочинства.		
9.4.	Вирішення житлових спорів у суді в порядку адміністративного цивільного судочинства.		
9.5.	Вирішення житлових спорів у суді в порядку господарського судочинства.		
10.	Усього	20	10

1.3. Семінарські заняття

Семінарське заняття 1

Теми 1, 2. Поняття, предмет та місце житлового права в системі права. Житловий фонд та його призначення.

Питання для усного опитування та дискусії

1. Поняття, предмет і метод житлового права.
2. Місце житлового права в системі права.
3. Житлові правовідносини та їх структура.
4. Роль судової практики у регулюванні житлових відносин.
5. Поняття житлового фонду та його види.
6. Призначення жилих будинків і жилих приміщень.
7. Виключення з житлового фонду жилих будинків і жилих приміщень.
8. Переведення жилих будинків і жилих приміщень у нежилі.

Аудиторна робота

Вирішення студентами задач на тему семінарського заняття

Методичні вказівки

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є: поняття житлового права; предмет і метод житлового права; житлові правовідносини, джерела житлового права, поняття житлового фонду, види житлового фонду.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких аспектах:

Житлове право – це комплексна галузь права, яка об'єднує сукупність встановлених або санкціонованих державою правових норм, що регулюють суспільні відносини, які виникають в результаті реалізації громадянами України права на житло та складаються в процесі користування жилими приміщеннями, придбання житла у власність, управління та експлуатації житлових фондів.

Предметом регулювання житлового права є майнові та особисті немайнові відносини. Житлове право опосередковано регулює відносини, пов'язані з придбанням його у власність або в користування. Особливої актуальності вони набули у наш час, оскільки житло стає предметом купівлі-продажу, найму, застави, дарування, заповіту, міни, приватизації тощо. Житлові відносини, пов'язані з будівництвом житла не регулюються житловим правом.

Житлове законодавство слід розглядати як сукупність нормативних актів, що пов'язані із задоволенням потреб громадян у житлі, володінням, користуванням та розпорядженням жилими приміщеннями державного, громадського, приватного житлового фонду та управлінням житловим фондом, забезпеченням його схоронності, експлуатацією та ремонтом, завдяки якому громадяни реалізують належне їм конституційне право на житло.

Житлове законодавство являє собою комплексну галузь законодавства і включає норми адміністративного, цивільного, господарського, кримінального, фінансового та інших галузей права, а також процесуальні норми, що забезпечують функціонування цих галузей. Між ними

існує тісний об'єктивний зв'язок. Окрему групу складають норми, що регулюють відносини стосовно захисту житлових прав, при цьому відносини, що виникають до моменту отримання житла з державного житлового фонду, й захищаються адміністративно-правовими засобами на підставі адміністративних норм, а ті, що виникають на стадії використання житла, регулюються здебільшого нормами цивільного і забезпечуються захистом нормами цивільно-процесуального права.

Житловий фонд – це сукупність жилих будинків і жилих приміщень, незалежно від форм власності, що є придатними для проживання. Житловий фонд включає: жилі будинки і жилі приміщення в інших будівлях, що належать державі (державний житловий фонд); жилі будинки і жилі приміщення в інших будівлях, що належать територіальним громадам (комунальний житловий фонд); жилі будинки і жилі приміщення в інших будівлях, що належать об'єднанням громадян, в тому числі кооперативним організаціям, профспілкам тощо (громадський житловий фонд); жилі будинки, що належать житлово-будівельним кооперативам (фонд житлово-будівельних кооперативів); жилі будинки (частини будинків), квартири, що належать громадянам на праві приватної власності (приватний житловий фонд); квартири в багатоквартирних жилих будинках, садибні (одноквартирні) жилі будинки, а також жилі приміщення в інших будівлях усіх форм власності, що надаються громадянам, які відповідно до закону потребують соціального захисту (житловий фонд соціального призначення). Жилі приміщення з фондів житла для тимчасового проживання (житловий фонд для тимчасового проживання). До житлового фонду не входять нежилі приміщення в жилих будинках, призначені для торговельних, побутових та інших потреб непромислового характеру.

Жилі будинки і жилі приміщення призначаються для постійного проживання громадян, а також для використання у встановленому порядку як службових жилих приміщень і гуртожитків. Надання приміщень у жилих будинках для потреб промислового характеру забороняється.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на положеннях таких нормативних актів:

Житловий кодекс України від 30.06.1983 року;

Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг : Закон України від 22.09.2016 року // ВВР. – 2016. - № 51. – ст. 833;

Про деякі питання, що виникли в практиці застосування судами Житлового кодексу України : Постанова Пленуму Верховного Суду України від 12.04.1985 року.

Семінарське заняття 2

Тема 2. Управління житловим фондом.

Питання для усного опитування та дискусії

1. Поняття житлового фонду та його види.
2. Призначення жилих будинків та жилих приміщень.
3. Виключення з житлового фонду жилих будинків і жилих приміщень.
4. Переведення жилих будинків і жилих приміщень у нежилі.
5. Поняття та система управління житловим фондом.
6. Об'єднання співвласників багатоквартирного будинку:
 - поняття ОСББ та нормативно-правова база;
 - порядок створення ОСББ;
 - органи управління ОСББ;
 - майно ОСББ;
 - припинення діяльності ОСББ.

Аудиторна робота

Вирішення студентами задач з питань теми заняття

Методичні вказівки

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є: управління державним житловим фондом; державний облік житлового фонду, державний контроль за використанням і схоронністю житлового фонду, житлово-експлуатаційні організації, житлові права та обов'язки, об'єднання співвласників багатоквартирного будинку.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких аспектах:

Державне управління в галузі використання і забезпечення схоронності житлового фонду здійснюється КМУ, виконавчими комітетами місцевих рад, міністерствами, державними комітетами і відомствами, а також спеціально уповноваженими на те державними органами відповідно до законодавства. Спеціально уповноваженим органом, що здійснює державне управління в галузі використання і забезпечення схоронності житлового фонду є відповідне галузеве міністерство в системі органів КМУ.

Для експлуатації державного і громадського житлового фонду створюються житлово-експлуатаційні організації, діяльність яких здійснюється на основі господарського розрахунку. Житлово-експлуатаційні організації забезпечують схоронність житлового фонду і належне його використання, високий рівень обслуговування громадян, а також контролюють додержання громадянами правил користування жилими приміщеннями, утримання жилого будинку і придомової території. Жилий будинок може експлуатуватися тільки однією житлово-експлуатаційною організацією. Якщо для експлуатації будинків відомчого або громадського житлового фонду не може бути створено житлово-експлуатаційну організацію, експлуатація будинків здійснюється безпосередньо відповідним підприємством, установою, організацією.

Право громадян на одержання жилого приміщення передбачене ст. 31 ЖК УРСР. Зокрема, громадяни, які потребують поліпшення житлових умов, мають право на одержання у користування жилого приміщення в будинках державного або громадського житлового фонду в порядку, передбаченому законодавством. Жилі приміщення надаються зазначеним громадянам, які постійно проживають у даному населеному пункті (якщо інше не встановлено законодавством, як правило, у вигляді окремої квартири на сім'ю.

Громадяни самостійно здійснюють право на одержання жилого приміщення в будинках державного і громадського житлового фонду з настанням повноліття, тобто після досягнення вісімнадцятирічного віку, а такі, що одружилися або влаштувалися на роботу у передбачених законом випадках до досягнення вісімнадцятирічного віку, - відповідно з часу одруження або влаштування на роботу.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на положеннях таких нормативних актів:

Житловий кодекс України від 30.06.1983 року;

Про об'єднання співвласників багатоквартирного будинку: Закон України від 29.11.2001 р. // ОВУ. – 2001. – № 51. – ст. 22-65;

Про особливості здійснення права власності у багатоквартирному будинку: Закон України від 14.05.2015 року // ВВР. – 2015. - № 29. – ст. 262;

Про житлово-комунальні послуги: Закон України від 09.11.2017 року // ВВР. – 2018. - №1. – ст.1;

Про житловий фонд соціального призначення: Закон України від 12.01.2006 року // ВВР. – 2006. - №19-20. – ст.159;

Про забезпечення реалізації житлових прав мешканців гуртожитків : Закон України від 04.09.2008 року // ВВР. – 2008. - № 46. – ст. 323;

Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним зверненням Ярового Сергія Івановича та інших громадян про офіційне тлумачення положень пункту 2 статті 10 Закону України «Про приватизацію державного житлового фонду та за конституційним поданням 60 народних депутатів України про офіційне тлумачення статей 1, 10 цього Закону (справа про права співвласників на допоміжні приміщення багатоквартирних будинків). Справа № 1-2 / 2004 від 2 березня 2004 року // Офіційний вісник України. — 2004. — № 10. — Ст. 624.

Семінарське заняття 3

Теми 3, 4. Забезпечення фізичних осіб жилими приміщеннями. Користування жилими приміщеннями в будинках державного і громадського житлового фонду

Питання для усного опитування та дискусії

1. Облік громадян, які потребують поліпшення житлових умов. Наслідки штучного погіршення житлових умов. Зняття з обліку.
2. Порядок надання жилих приміщень в будинках державного і громадського житлового фонду. Ордер на жила приміщення, визнання його недійсним.
3. Поняття та порядок укладання договору найму житлового приміщення в будинках державного і громадського житлового фонду.
4. Особливості зміни, розірвання та припинення договору найму житлового приміщення в будинках державного і громадського житлового фонду.
5. Договір піднайму житлового приміщення, особливості його укладення, зміни і припинення.
6. Виселення з жилих приміщень. Особливості виселення з жилих приміщень та його правові наслідки.

Аудиторна робота

Вирішення студентами задач з питань теми заняття

Задача 1

Сім'я Іванових складається із 4-х осіб. На праві приватної власності вона має однокімнатну квартиру, площею 24 кв.м. По місцю роботи одного із подружжя для поліпшення житлових умов вони були поставлені на квартирний облік для отримання відомчої квартири із 4-х кімнат, жилою площею - 100 кв.м.

Слід відповісти на питання:

- а) Яка норма жилої площі на одну особу передбачена законом для громадян України?
- б) Чи враховується належна сім'ї приватна жила площа при наданні 4-ри кімнатної квартири?
- в) Чи зможе здати чи продати приватну квартиру повинна сім'я Іванових при отриманні відомчої чотирікімнатної квартири?

Задача 2

Згідно з договором піднайму в державну квартиру, надану громадянці Петровій, з її згоди поселилось подружжя Ніколових. Як квартиранти вони виплачували Петровій квартплату. Через рік сумісного проживання Петрова померла. Подружжя Ніколових звернулися із заявою до міськвиконкому про зміну договору піднайму та надання їм цієї квартири як членам сім'ї Петрової, в чому їм було відмовлено. Ніколові оскаржили рішення міськвиконкому в міський суд.

Яке рішення повинен прийняти суд?

Задача 3

Громадяни Сергєєв і Карпов, які проживають в м.Хмельницькому і користуються перший - відомчим житлом, а другий квартирою, що перебуває у комунальній власності домовилися між собою провести обмін жилими приміщеннями. Дружина Карпова не погодилася на такий обмін і письмової заяви не підписала, однак бюро обміну житла підготувало документи на обмін. Міськвиконком відмовив у видачі обмінних ордерів. Одна із сторін звернулася з позовом в суд.

Якими нормами житлового законодавства регулюється порядок обміну жилих приміщень?

Яке рішення має прийняти суд?

Методичні вказівки

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є: громадяни, що потребують поліпшення житлових умов; норма жилої площі, ордер на жила приміщення; договір найму жилого приміщення, член сім'ї наймача, тимчасові мешканці, обмін жилого приміщення.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких аспектах:

Громадяни, які потребують поліпшення житлових умов, беруться на облік для одержання жилих приміщень у будинках державного і громадського житлового фонду та вносяться до єдиного державного реєстру громадян, які потребують поліпшення житлових умов, порядок ведення якого визначає Кабінет Міністрів України.

Облік громадян, які потребують поліпшення житлових умов, здійснюється, як правило, за місцем проживання у виконавчому комітеті районної, міської, районної в місті, селищної, сільської ради. Облік потребуючих поліпшення житлових умов громадян, які працюють на підприємствах, в установах, організаціях, що мають житловий фонд і ведуть житлове будівництво або беруть пайову участь у житловому будівництві, здійснюється за місцем роботи, а за їх бажанням - також і за місцем проживання. Нарівні з ними беруться на облік громадяни, які залишили роботу на цих підприємствах, в установах, організаціях у зв'язку з виходом на пенсію. У випадках, передбачених законодавством, працівники медичних, культурно-освітніх, торговельних та інших установ і організацій, які безпосередньо обслуговують трудовий колектив підприємства, установи, організації, та інші особи за їх бажанням беруться на облік потребуючих поліпшення житлових умов нарівні з робітниками і службовцями цього підприємства, установи, організації.

Громадянам, які перебувають на обліку потребуючих поліпшення житлових умов, жилі приміщення надаються в порядку черговості. Порядок визначення черговості надання громадянам жилих приміщень встановлюється законодавством. З числа громадян, взятих на облік потребуючих поліпшення житлових умов, складаються списки осіб, які користуються правом першочергового одержання жилих приміщень. Черговість надання жилих приміщень визначається за часом взяття на облік (включення до списків осіб, які користуються правом першочергового одержання жилих приміщень). Законодавством окремим категоріям громадян, які перебувають у загальній черзі, може бути надано перевагу в строках одержання жилих приміщень у межах календарного року взяття на облік.

Норма жилої площі в Україні встановлюється в розмірі 13,65 квадратного метру на одну особу. Понад норму жилої площі окремим категоріям громадян надається додаткова жила площа у вигляді кімнати або в розмірі десяти квадратних метрів. Громадянам, що хворіють на тяжкі форми деяких хронічних захворювань, а також громадянам, яким ця площа необхідна за умовами і характером виконуваної роботи, розмір додаткової жилої площі може бути збільшено.

На підставі рішення про надання жилого приміщення в будинку державного або громадського житлового фонду виконавчий комітет районної, міської, районної в місті, селищної, сільської Ради народних депутатів видає громадянину ордер, який є єдиною підставою для вселення в надане жила приміщення. Ордер може бути видано лише на вільне жила приміщення. Форма ордера встановлюється КМУ. Видача ордерів на жилі приміщення у військових містечках провадиться в порядку, передбаченому законодавством.

Договір найму жилого приміщення в будинках державного і громадського житлового фонду укладається в письмовій формі на підставі ордера на жила приміщення між наймодавцем - житлово-експлуатаційною організацією (а в разі її відсутності - відповідним підприємством, установою, організацією) і наймачем - громадянином, на ім'я якого видано ордер.

Предметом договору найму жилого приміщення в будинках державного і громадського житлового фонду є окрема квартира або інше ізольоване жила приміщення, що складається з однієї чи кількох кімнат, а також одноквартирний жилий будинок. Не можуть бути самостійним предметом договору найму: жила приміщення, яке хоч і є ізольованим, проте за розміром

менше від встановленого для надання одній особі (частина перша статті 48), частина кімнати або кімната, зв'язана з іншою кімнатою спільним входом, а також підсобні приміщення (кухня, коридор, комора тощо).

Відповідно до ст. 64 ЖК УРСР Члени сім'ї наймача, які проживають разом з ним, користуються нарівні з наймачем усіма правами і несуть усі обов'язки, що випливають з договору найму жилого приміщення. Повнолітні члени сім'ї несуть солідарну з наймачем майнову відповідальність за зобов'язаннями, що випливають із зазначеного договору. До членів сім'ї наймача належать дружина наймача, їх діти і батьки. Членами сім'ї наймача може бути визнано й інших осіб, якщо вони постійно проживають разом з наймачем і ведуть з ним спільне господарство.

Наймач жилого приміщення вправі за письмовою згодою членів сім'ї, що проживають разом з ним, включаючи тимчасово відсутніх, провести обмін займаного жилого приміщення з іншим наймачем або членом житлово-будівельного кооперативу, в тому числі з проживаючими в іншому населеному пункті. Якщо між членами сім'ї не досягнуто згоди про обмін, то кожен з них вправі вимагати в судовому порядку примусового обміну займаного приміщення на приміщення в різних будинках (квартирах).

Наймач жилого приміщення та члени його сім'ї, які проживають разом з ним, можуть за взаємною згодою дозволити тимчасове проживання в жилому приміщенні, що є в їх користуванні, інших осіб без стягнення плати за користування приміщенням (тимчасових жильців), в тому числі опікуна чи піклувальника, який не є членом сім'ї наймача. Вселення тимчасових жильців на строк понад півтора місяця допускається за умови додержання розміру жилої площі, встановленого для надання жилих приміщень. Тимчасові жильці на вимогу наймача або членів сім'ї, які проживають разом з ним, зобов'язані негайно звільнити приміщення, а в разі відмовлення - підлягають виселенню в судовому порядку без надання іншого жилого приміщення. Тимчасові жильці самотійного права на займане жила приміщення не набувають незалежно від тривалості проживання.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самотійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на положеннях таких нормативних актів:

Житловий кодекс України від 30.06.1983 року;

Про Єдиний державний реєстр громадян, які потребують поліпшення житлових умов : постанова Кабінету Міністрів України від 11.03.2011 р. № 238 // Офіційний вісник України.- 2011.- № 19.- Ст. 795;

Про основи містобудування: Закон України від 16.11.1992 № 2780-ХП // Відомості Верховної Ради України. — 1992. — № 52. — Ст. 683;

Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21.05.1997 № 280/97-ВР // Відомості Верховної Ради України. — 1997. — № 24. — Ст. 170.

Семінарське заняття 4

Тема 5. Правове регулювання приватизації державного житлового фонду

Питання для усного опитування та дискусії

1. Поняття, об'єкти та способи приватизації державного житлового фонду.
2. Житлові чеки. Порядок розрахунків при приватизації державного житлового фонду. Безоплатна передача квартир (будинків) незалежно від їх житлової площі.
3. Права наймачів, які не виявили бажання приватизувати займане ними житло. Організація проведення приватизації, та оформлення права власності на житло.
4. Утримання приватизованих квартир (будинків).
5. Права власника на розпорядження приватизованим житлом.

Вирішення студентами задач з питань теми заняття:

Задача 1

Користуючись комунальною квартирою сім'я Божка самовільно (без дозволу міськвиконкому) добудувала одну кімнату з кухнею, хлів, погріб і гараж. Приватизуючи квартиру цей громадянин просив приватизувати і визнати за ним право власності на самовільно

збудовані будівлі, але в цьому йому було відмовлено. Дайте роз'яснення на підставі яких норм слід керуватися.

Задача 2

Правила ч.2 ст.8 Закону «Про приватизацію державного житлового фонду» і п. 5 Положення про порядок передачі квартир (будинків) у власність громадян, передбачають, що приватизоване житло передається у власність громадян, які постійно там проживають разом з наймачем на період прийняття цього закону (на 22.07.93 р.).

Два члени сім'ї наймача державної квартири Ковалю на період приватизації цієї квартири були відсутні: дочка знаходилась в лікувально-профілактичному закладі, син - під вартою в період слідства і суду. Чи мають право дочка і син наймача Ковалю на частину в приватизованій квартирі? За ким із членів сім'ї зберігається право на житло понад шість місяців. Назвати причини, які вважаються поважними?

Методичні вказівки

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є: бронювання житла; переобладнання та перепланування житла; зміна договору найму житла; виселення; приватизація державного житлового фонду; житлові чеки.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких аспектах:

Жилі приміщення бронюються за наймачами та членами їх сімей у будинках державного і громадського житлового фонду: при направленні на роботу за кордон - на весь час перебування за кордоном; при виїзді на роботу в райони Крайньої Півночі і в прирівняні до них місцевості - на весь час дії трудового договору, а у випадках, передбачених законодавством, - на весь час перебування в районах Крайньої Півночі і в прирівняних до них місцевостях. Перелік районів Крайньої Півночі і прирівняних до них місцевостей встановлюється законодавством; при виїзді на роботу в труднедостатню сільську місцевість - на обумовлений договором строк.

При тимчасовій відсутності наймача або членів його сім'ї за ними зберігається жила приміщення протягом шести місяців. Якщо наймач або члени його сім'ї були відсутні з поважних причин понад шість місяців, цей строк за заявою відсутнього може бути продовжено наймодавцем, а в разі спору - судом.

Приватизація державного житлового фонду — це відчуження квартир (будинків), житлових приміщень у гуртожитках, призначених для проживання сімей та одиноких осіб, кімнат у квартирах та одноквартирних будинках, де мешкають два і більше наймачів, та належних до них господарських споруд і приміщень (підвалів, сараїв і т.ін.) державного житлового фонду на користь громадян України. Метою приватизації державного житлового фонду є створення умов для здійснення права громадян на вільний вибір способу задоволення потреб у житлі, залучення громадян до участі в утриманні і збереженні існуючого житла та формування ринкових відносин.

Власник приватизованого житла має право розпорядитися квартирою (будинком) на свій розсуд: продати, подарувати, заповісти, здати в оренду, обміняти, закласти, укласти інші угоди, не заборонені законом. Порядок здійснення цих прав власником житла регулюється цивільним законодавством України.

Приватизація здійснюється шляхом: безоплатної передачі громадянам квартир (будинків), житлових приміщень у гуртожитках з розрахунку санітарної норми 21 квадратний метр загальної площі на наймача і кожного члена його сім'ї та додатково 10 квадратних метрів на сім'ю; продажу надлишків загальної площі квартир (будинків), житлових приміщень у гуртожитках громадянам України, що мешкають в них або перебувають в черзі потребуючих поліпшення житлових умов. Передача у власність громадян житлових приміщень у гуртожитках здійснюється з одночасною передачею їм у спільну сумісну власність допоміжних приміщень (приміщень загального користування).

Житлові чеки - це приватизаційні папери, які одержуються всіма громадянами України і використовуються при приватизації державного житлового фонду. Вони можуть також використовуватись для приватизації частки майна державних підприємств, земельного фонду. Номінальна вартість житлового чеку визначається відносною вартістю наявного державного житлового фонду з урахуванням загального індексу зростання вартості майна - 10, прийнятого для розрахунків в Державній програмі приватизації державного майна (606 млрд. крб. за станом на 1 липня 1992 року), з розрахунку на кожного громадянина України - 12 тис. карбованців. Ця сума підлягає періодичній індексації відповідно до рішень Кабінету Міністрів України.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на положеннях таких нормативних актів:

Житловий кодекс України від 30.06.1983 року;

Про приватизацію державного житлового фонду: Закон України від 19.06.1992 року // ВВР. – 1992. - № 36. – ст. 524;

Про приватизацію державного і комунального майна: Закон України від 18.01.2018 року // ВВР. – 2018. - № 12. – ст. 68;

Про приватизаційні папери : Закон України від 06.03.1992 року № 2173-ХІІ.

Семінарське заняття 5

Тема 6. Користування жилими приміщеннями приватного житлового фонду

Питання для усного опитування та дискусії:

1. Правові підстави виникнення права приватної власності на житло.
2. Особливості цивільно-правового договору найму житла
3. Особливості зміни, розірвання та припинення цивільно-правового договору найму житла.
4. Користування жилим будинком (квартирою), що належить громадянину. Права і обов'язки членів сім'ї власника будинку (квартири).
5. Плата за користування жилим приміщенням і за комунальні послуги в будинку (квартирі), що належить громадянину.
6. Особливості виселення з жилих приміщень приватного житлового фонду.

Аудиторна робота

Вирішення студентами задач з питань теми заняття

Методичні вказівки

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є: найм житла; договір найму жилого приміщення в будинку (квартирі), що належить громадянину; житлово-будівельний кооператив; дольова участь у будівництві.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких аспектах:

Громадяни, які мають у приватній власності будинок (частину будинку), квартиру, користуються ним (нею) для особистого проживання і проживання членів їх сімей і мають право розпоряджатися цією власністю на свій розсуд: продавати, дарувати, заповідати, здавати в оренду, обмінювати, закладати, укладати інші не заборонені законом угоди.

Громадяни, які мають в приватній власності жилий будинок (квартиру), зобов'язані забезпечувати його схоронність, провадити за свій рахунок поточний і капітальний ремонт, утримувати в порядку придомову територію.

Переобладнання і перепланування жилого будинку (квартири), що належить громадянину на праві приватної власності, провадяться з дозволу виконавчого комітету місцевої Ради народних депутатів (ст. 152 ЖК УРСР). Переобладнання - улаштування в окремих квартирах багатоквартирних будинків індивідуального опалення та іншого інженерного обладнання, перенесення нагрівальних, сантехнічних і газових приладів; влаштування і переустаткування туалетів, ванних кімнат, вентиляційних каналів.

Перепланування - до елементів перепланування жилих приміщень належать: перенесення і розбирання перегородок, перенесення і влаштування дверних прорізів, улаштування і переустаткування тамбурів, прибудова балконів на рівні перших поверхів багатопверхових будинків.

Наймач жилого приміщення в будинку (квартирі), що належить громадянину на праві приватної власності, вправі за письмовою згодою проживаючих разом з ним членів сім'ї, включаючи тимчасово відсутніх, а також власника будинку (квартири) провести обмін займаного жилого приміщення з іншим наймачем у цьому будинку (квартирі) або в іншому будинку (квартирі), що належить громадянину на праві приватної власності. Відмову власника будинку (квартири) у згоді на обмін жилими приміщеннями не може бути оспорено в судовому порядку.

Наймач користується жилим приміщенням у будинку (квартирі), що належить громадянину на праві приватної власності, відповідно до договору найму жилого приміщення. Договір найму жилого приміщення укладається між власником будинку (квартири) і наймачем у письмовій формі з наступною реєстрацією у виконавчому комітеті місцевої Ради народних депутатів або в органі управління, що ним утворюється. Договір повинен містити вказівку на предмет договору, строк, на який він укладається, визначати права і обов'язки наймодавця і наймача та інші умови найму.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на положеннях таких нормативних актів:

Житловий кодекс України від 30.06.1983 року;

Про житлово-комунальні послуги: Закон України від 09.11.2017 року // ВВР. – 2018. - №1. – ст.1;

Деякі питання формування та встановлення тарифів на житлово-комунальні послуги : Постанова Кабінету Міністрів України від 23.08.2013 № 602.

Семінарське заняття 6

Тема 6. Надання громадянам жилих приміщень у будинках житлово-будівельних кооперативів

1. Порядок організації і діяльності ЖБК.
2. Облік громадян, які бажають вступити до ЖБК. Прийом громадян до членів ЖБК. Надання членові ЖБК квартири.
3. Права та обов'язки членів ЖБК. Обмін жилого приміщення членом ЖБК та найом жилого приміщення в будинку ЖБК.
4. Користування жилим приміщенням членом сім'ї члена ЖБК.
5. Виключення з ЖБК. Виселення з будинку ЖБК.
6. Особливості дольової участі у будівництві житла.

Аудиторна робота

Вирішення студентами задач з питань теми заняття

Задача 1

К.І. пред'явив позов до ЖБК "Радянський" про переважне право на одержання звільненої в кооперативному будинку квартири. Позивач зазначив, що він займає в цьому будинку квартиру і потребує поліпшення житлових умов, але рішенням загальних зборів членів ЖБК звільнену квартиру надано члену кооперативу С.І.

Як видно з матеріалів справи, на час звільнення спірної квартири вимогу про її надання заявив лише позивач – член цього кооперативу. Ніхто з інших членів кооперативу на звільнену квартиру не претендував, а з заявою про її надання до загальних зборів звернувся С.О. – член сім'ї – члена цього кооперативу. Рішення про задоволення цього прохання, було скасовано Київським міськвиконкомом, так як на звільнену квартиру претендує член кооперативу, який користується переважним правом на її одержання.

Чи підлягає даний позов судовому розгляду? Якщо так, то яке рішення повинен прийняти суд?

Задача 2

К. пред'явив позов до Г. про поділ паю і примусовий обмін квартири. Позивачка вказувала, що під час шлюбу з відповідачем на їх сім'ю з трьох осіб була надана трикімнатна квартира в м.Харкові, що належала ЖБК-6, в члени якого був прийнятий Г. Під час спільного проживання з відповідачем вони внесли в ЖБК 4366 крб. З врахуванням інтересів неповнолітньої дитини позивачка просила визнати за нею пай в розмірі 3000 крб.

Посилаючись також на те, що відповідач чинить їй перешкоди в користуванні квартирою, позивачка просила провести її примусовий обмін.

Чи підлягають задоволенню позовні вимоги? Відповідь обґрунтуйте.

Методичні вказівки

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є: службове житло, гуртожиток, ордер, виселення.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких аспектах:

До членів діючого житлово-будівельного кооперативу приймаються насамперед громадяни, які користуються переважним правом на вступ до даного кооперативу, а в разі їх відсутності - інші громадяни відповідно до черговості. Житлово-будівельні кооперативи організуються при виконавчих комітетах місцевих Рад народних депутатів, при підприємствах, установах і організаціях. Рішення про організацію кооперативів при підприємствах, установах, організаціях приймаються з урахуванням пропозицій трудових колективів. Житлово-будівельний кооператив діє на основі статуту, прийнятого відповідно до Примірного статуту житлово-будівельного кооперативу загальними зборами громадян, які вступають до організованого кооперативу, і зареєстрованого в установленому порядку.

Громадяни, яких включено до затвердженого виконавчим комітетом районної, міської, районної в місті Ради народних депутатів списку осіб, що вступають до організованого житлово-будівельного кооперативу, вважаються членами цього кооперативу з дня реєстрації статуту, а громадяни, яких прийнято до діючого житлово-будівельного кооперативу, - з дня затвердження виконавчим комітетом районної, міської, районної в місті Ради народних депутатів рішення загальних зборів членів кооперативу про прийом до кооперативу.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на положеннях таких нормативних актів:

Житловий кодекс України від 30.06.1983 року;

Про кооперацію: Закон України від 10.07.2003 року // ВВР. – 2004. - № 5. – ст. 35.

Семінарське заняття 7

Тема 7. Користування службовими жилими приміщеннями та гуртожитками

Питання для усного опитування та дискусії:

1. Поняття службового жилого приміщення.
2. Порядок надання службових жилих приміщень. Ордер на службове жила приміщення.
3. Порядок користування службовими жилими приміщеннями.
4. Виселення з службових жилих приміщень.
5. Поняття гуртожитку та його види.
6. Порядок надання жилої площі у гуртожитках.
7. Порядок користування гуртожитками.
8. Виселення з гуртожитків.

Аудиторна робота

Вирішення студентами задач з питань теми заняття

Задача 1

Головний інженер ЖЕКу Вовк за рішенням адміністрації в користування своєї сім'ї отримав службове жиле приміщення. Однак це рішення не було затверджено міськвиконкомом ради. Крім того, Вовк працював в ЖЕКу 5 років і, не отримавши ордера на службове приміщення, звільнився з роботи за власним бажанням. Сім'ї Вовка запропоновано звільнити службове жиле приміщення.

Вовк відмовився звільнити службову квартиру, посилаючись на те, що його дружина залишилась працювати прибиральницею ЖЕКу. Підприємством заявлено позов до міського суду про примусове виселення сім'ї колишнього головного інженера із службової квартири.

Яким законодавством слід керуватись при вирішенні спору?

Які особи не можуть бути виселені з службових приміщень без надання іншого жилого приміщення?

Задача 2

Адміністрацією залізничної станції було прийняте рішення про надання службового жилого приміщення черговому по роз'їзду К. Однак, виконком місцевої ради відмовився у видачі ордера для вселення у надане службове приміщення мотивуючи тим, що К. житлом забезпечений і на обліку потребуючих поліпшення житла не перебуває.

К. оскаржив дії виконкому до суду.

Чим повинен керуватись суддя при вирішенні цього спору? Чи підлягає задоволенню позов К.?

Методичні вказівки

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є: службове житло, гуртожиток, ордер, виселення.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких аспектах:

Службові жилі приміщення призначаються для заселення громадянами, які у зв'язку з характером їх трудових відносин повинні проживати за місцем роботи або поблизу від нього. Жиле приміщення включається до числа службових рішенням виконавчого комітету районної, міської, районної в місті ради. Під службові жилі приміщення виділяються, як правило, окремі квартири.

Службові жилі приміщення надаються за рішенням адміністрації підприємства, установи, організації, органу управління іншої кооперативної та іншої громадської організації. На підставі рішення про надання службового жилого приміщення виконавчий комітет районної, міської, районної в місті Ради народних депутатів видає громадянину спеціальний ордер, який є єдиною підставою для вселення у надане жиле приміщення.

Народному депутату України спеціальний ордер видається Управлінням справами Верховної Ради України.

Для проживання робітників, службовців, студентів, учнів, а також інших громадян у період роботи або навчання можуть використовуватись гуртожитки. Для тимчасового проживання осіб, які відбували покарання у виді обмеження волі або позбавлення волі на певний строк і потребують поліпшення житлових умов або жила площа яких тимчасово заселена чи яким повернути колишнє жиле приміщення немає можливості, а також осіб, які потребують медичної допомоги у зв'язку із захворюванням на туберкульоз, використовуються спеціальні гуртожитки. Під гуртожитки надаються спеціально споруджені або переобладнані для цієї мети жилі будинки.

Жилі будинки реєструються як гуртожитки у виконавчому комітеті районної, міської, районної в місті Ради народних депутатів.

Жила площа у спеціальних гуртожитках для тимчасового проживання осіб, які відбували покарання у виді обмеження волі або позбавлення волі на певний строк і потребують поліпшення житлових умов або жила площа яких тимчасово заселена чи яким повернути

колишнє жиле приміщення немає можливості, а також осіб, які потребують медичної допомоги у зв'язку із захворюванням на туберкульоз, надається в порядку, що визначається відповідними органами місцевого самоврядування.

На підставі рішення про надання жилої площі в гуртожитку адміністрація підприємства, установи, організації видає громадянину спеціальний ордер, який є єдиною підставою для вселення на надану жилу площу.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на положеннях таких нормативних актів:

Житловий кодекс України від 30.06.1983 року;

Про забезпечення реалізації житлових прав мешканців гуртожитків : Закон України від 04.09.2008 року // ВВР. – 2008. - № 46. – ст. 323.

Семінарське заняття 8

Тема 8, 9. Користування жилими приміщеннями з фондів житла для тимчасового проживання. Користування житловим фондом соціального призначення. Забезпечення схоронності житлового фонду, його експлуатація та ремонт. Відповідальність за порушення житлового законодавства. Вирішення житлових спорів.

Питання для усного опитування та дискусії:

1. Порядок надання жилих приміщень з фондів житла для тимчасового проживання.
2. Припинення користування жилими приміщеннями з фондів житла для тимчасового проживання.
3. Право на соціальне житло. Надання житла з житлового фонду соціального призначення.
4. Договір найму соціального житла: істотні умови та особливості укладення, зміни і припинення.
5. Підстави та види відповідальності при порушенні норм житлового права.
6. Поняття та види житлових спорів.
7. Вирішення житлових спорів у позасудовому порядку.
8. Вирішення житлових спорів у суді.

Методичні вказівки

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є: фонд житла для тимчасового проживання; житловий фонд соціального призначення; соціальне житло; договір найму соціального житла; житлові спори.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких аспектах:

До жилих приміщень з фондів житла для тимчасового проживання відносяться жилі приміщення, пристосовані для тимчасового проживання громадян, які не мають або втратили постійне місце проживання.

Жилі приміщення з фондів житла для тимчасового проживання надаються громадянам, які втратили житло внаслідок звернення стягнення на жилі приміщення, що були придбані ними за рахунок кредиту (позики) банку чи іншої особи, повернення якого забезпечене іпотекою відповідного жилого приміщення, у порядку, встановленому ЖКУ.

Жилі приміщення з фондів житла для тимчасового проживання також надаються біженцям та громадянам, які вимушені залишити жиле приміщення внаслідок його аварійного стану, стихійного лиха або з інших підстав, які загрожують стану та безпеці відповідного жилого приміщення, у порядку, встановленому законом.

Житловий фонд соціального призначення - сукупність соціального житла, що надається громадянам України, які відповідно до закону потребують соціального захисту. До житла з житлового фонду соціального призначення належать: 1) квартири в багатоквартирних жилих будинках, садибні (одноквартирні) жилі будинки, які надаються громадянам у порядку черги на одержання соціального житла; 2) жилі приміщення у соціальних гуртожитках, які надаються громадянам на час їх перебування на соціальному квартирному обліку за умови, що таке житло є єдиним місцем їх проживання.

Соціальне житло використовується лише за призначенням відповідно до правил утримання жилих будинків. Соціальне житло має відповідати архітектурно-планувальним, технічним нормам і санітарно-гігієнічним вимогам, установленим державними будівельними нормами щодо такого житла, та бути придатним для проживання. Підставою для заселення житла із житлового фонду соціального призначення є договір найму соціального житла. Договір найму соціального житла - угода, оформлена в письмовій формі, за якою одна сторона - власник житла (наймодавець) передає або зобов'язується передати другій стороні (наймачеві) житло для проживання в ньому на певний строк. Договір найму соціального житла укладається між органом місцевого самоврядування або уповноваженим ним органом і наймачем або уповноваженою ним особою.

Особи, винні: 1) у порушенні порядку взяття на облік та ведення єдиного державного реєстру громадян, потребуючих поліпшення житлових умов, зняття з обліку і надання громадянам жилих приміщень; 2) у недодержанні встановлених строків заселення жилих будинків і жилих приміщень; 3) у порушенні правил користування жилими приміщеннями, санітарного утримання місць загального користування, сходових кліток, ліфтів, під'їздів, придомових територій; 4) у самовільному переобладнанні та переплануванні жилих будинків і жилих приміщень та використанні їх не за призначенням; 5) у порушенні правил експлуатації жилих будинків, жилих приміщень та інженерного обладнання, у безгосподарному їх утриманні; 6) у псуванні жилих будинків, жилих приміщень, їх обладнання та об'єктів благоустрою, несуть кримінальну, адміністративну або іншу відповідальність згідно з законодавством.

Житлові спори - особливий різновид спорів; це конфліктні ситуації, що виникають у процесі експлуатації житлового фонду при недотриманні встановлених нормативів власниками, наймачами і орендарями жилих і нежилих приміщень у жилих будинках.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на положеннях таких нормативних актів:

Житловий кодекс України від 30.06.1983 року;

Про житловий фонд соціального призначення: Закон України від 12.01.2006 року // ВВР. – 2006. - №19-20. – ст.159;

Про деякі питання, що виникли в практиці застосування судами Житлового кодексу України : Постанова Пленуму Верховного Суду України від 12.04.1985 року.

Про судову оцінку і статус суддів: Закон України від 02.06.2016 р. // ВВР. — 2016. — № 31. — Ст. 545.

1.4. Самостійна робота студентів

Тема 1. Поняття та сутність житлового права як галузі права України, характеристика видів житлового фонду

Завдання 1.Зобразити у вигляді схеми місце житлового права в системі права України.

Питання для самоконтролю:

1. Поняття житлового права.
2. Предмет і метод житлового права.
3. Місце житлового права в системі права.
4. Житлові правовідносини та їх структура.
5. Джерела житлового права.
6. Загальна характеристика Житлового кодексу УРСР.
7. Загальна характеристика основних нормативних актів в сфері регулювання житлових правовідносин.

Тема 2. Житловий фонд та його призначення.

Управління житловим фондом

Завдання 1. Підготувати проекти (1) протоколу зі створення ініціативної групи для реєстрації об'єднання співвласників багатоквартирного будинку; (2) оголошення про

проведення установчих зборів; (3) протоколу установчих зборів об'єднання співвласників багатоквартирного будинку.

Питання для самоконтролю:

1. Поняття житлового фонду.
2. Класифікації житлового фонду України.
3. Державний житловий фонд.
4. Житловий фонд соціального призначення.
5. Фонд житла для тимчасового проживання.
6. Громадський житловий фонд.
7. Об'єднання співвласників багатоквартирного будинку.
8. Фонд житлово-будівельних кооперативів (ЖБК).
9. Приватний житловий фонд.
10. Призначення жилих будинків і жилих приміщень.
11. Виключення з житлового фонду жилих будинків і жилих приміщень. Переведення жилих будинків і жилих приміщень у нежилі.
12. Поняття та сутність управління житловим фондом.
13. Державне управління житловим фондом.

Тема 3. Забезпечення фізичних осіб жилими приміщеннями

Завдання 1. Зобразити схематично підстави для визнання громадян такими, що потребують, поліпшення житлових умов.

Питання для самоконтролю:

1. Конституційне право громадян на житло та його законодавче забезпечення. Житлові права та обов'язки особи.
2. Вік з якого громадяни здійснюють право на одержання жилого приміщення.
3. Підстави для визнання громадян такими, що потребують, поліпшення житлових умов.
4. Єдиний державний реєстр громадян, які потребують поліпшення житлових умов.
5. Наслідки штучного погіршення житлових умов.
6. Зняття з обліку.
7. Черговість надання громадянам жилих приміщень (загальна черга, першочергове, позачергове надання жилих приміщень).
8. Норма жилої площі, розмір жилого приміщення, що надається громадянам. Вимоги, що ставляться до жилих приміщень.
9. Порядок надання жилих приміщень.
10. Ордер на жиле приміщення, визнання його недійсним.

Тема 4. Користування жилими приміщеннями в будинках державного і громадського житлового фонду

Завдання 1. Скласти проект договору найму жилого приміщення будинках державного житлового фонду.

Питання для самоконтролю:

1. Поняття, предмет та істотні умови договору найму жилого приміщення.
2. Порядок укладання договору найму жилого приміщення.
3. Особливості зміни, розірвання та припинення договору найму жилого приміщення.
4. Поняття члена сім'ї наймача та правовий статус.
5. Договір піднайму житлового приміщення, особливості його укладення, зміни і припинення.
6. Правовий статус тимчасових мешканців.
7. Плата за користування жилим приміщенням і за комунальні послуги.
8. Пільги по квартирній платі та за комунальні послуги.
9. Безплатне користування жилим приміщенням з опаленням і освітленням.
10. Обмін жилого приміщення.
11. Бронювання жилого приміщення.

12. Збереження приміщення за тимчасово відсутнім наймачем.
13. Порядок визнання особи такою, що втратила право на користування жилим приміщенням.
14. Права та обов'язки тимчасово відсутніх наймача та членів його сім'ї.
15. Переобладнання та перепланування жилого будинку і жилого приміщення.
16. Надання громадянам жилих приміщень у зв'язку з капітальним ремонтом жилого будинку.
17. Зміна договору найму жилого приміщення.
18. Розірвання договору найму жилого приміщення.
19. Виселення з жилих приміщень.
20. Особливості виселення з жилих приміщень та його правові наслідки.

Тема 5. Правове регулювання приватизації державного житлового фонду

Завдання 1. У вигляді схеми розкрити сутність приватизації державного житлового фонду. Об'єкти приватизації.

Питання для самоконтролю:

1. Поняття та сутність приватизації державного житло фонду.
2. Об'єкти приватизації.
3. Способи приватизації.
4. Житлові чеки.
5. Порядок розрахунків при приватизації державного житлового фонду.
6. Безоплатна передача квартир (будинків) незалежно від їх житлової площі.
7. Права наймачів, які не виявили бажання приватизувати займане ними житло.
8. Організація проведення приватизації, та оформлення права власності на житло.
9. Використання коштів, одержаних від приватизації державного житлового фонду.
10. Оподаткування житла, що знаходиться у власності громадян.
11. Утримання приватизованих квартир (будинків).
12. Права власника на розпорядження приватизованим житлом.
13. Соціальний захист населення при приватизації.

Тема 6. Користування жилими приміщеннями приватного житлового фонду. Надання громадянам жилих приміщень у будинках житлово-будівельних кооперативів

Завдання 1. Скласти проект цивільно-правового договору найму житла.

Завдання 2. Визначити особливості діяльності ЖБК.

Питання для самоконтролю:

1. Користування жилим будинком (квартирою), що належить громадянинуві.
2. Обов'язки власника по забезпеченню схоронності жилого будинку (квартири).
3. Права і обов'язки членів сім'ї власника будинку (квартири).
4. Договір найму жилого приміщення в будинку (квартирі), що належить громадянинуві.
5. Плата за користування жилим приміщенням і за комунальні послуги в будинку (квартирі), що належить громадянину.
6. Особливості зміни, розірвання та припинення договору найму жилого приміщення в будинку (квартирі), що належить громадянинуві.
7. Особливості виселення з жилих приміщень приватного житлового фонду.
8. Порядок організації і діяльності ЖБК.
9. Органи управління ЖБК.
10. Облік громадян, які бажають вступити до ЖБК.
11. Прийом громадян до членів ЖБК.
12. Надання членові ЖБК квартири.
13. Права та обов'язки членів ЖБК.

14. Обмін жилого приміщення членом ЖБК та найом жилого приміщення в будинку ЖБК.
15. Користування жилим приміщенням членом сім'ї члена ЖБК.
16. Виключення з ЖБК.
17. Виселення з будинку ЖБК.

Тема 7. Користування службовими жилими приміщеннями та гуртожитками

Завдання 1. Підготувати схему на тему: «Категорії осіб, яким може бути надане службове жиле приміщення».

Питання для самоконтролю:

1. Поняття службового жилого приміщення.
2. Категорії осіб, ким може бути надане службове жиле приміщення.
3. Порядок надання службових жилих приміщень.
4. Ордер на службове жиле приміщення.
5. Порядок користування службовими жилими приміщеннями.
6. Виселення з службових жилих приміщень.
7. Поняття гуртожитку та його види.
8. Порядок надання жилої площі у гуртожитках.
9. Порядок користування гуртожитками.
10. Примірне положення про гуртожиток.
11. Виселення з гуртожитків.

Тема 8. Користування жилими приміщеннями з фондів житла для тимчасового проживання. Користування житловим фондом соціального призначення

Завдання 1. У вигляді таблиці зобразити різницю між житловим фондом для тимчасового проживання та житловим фондом соціального призначення.

Питання для самоконтролю:

1. Жилі приміщення з фондів житла для тимчасового проживання.
2. Порядок надання жилих приміщень з фондів житла для тимчасового проживання.
3. Користування жилими приміщеннями з фондів житла для тимчасового проживання.
4. Припинення користування жилими приміщеннями з фондів житла для тимчасового проживання.
5. Житловий фонд соціального призначення.
6. Право на соціальне житло.
7. Об'єкти і суб'єкти правовідносин, пов'язаних з формуванням і використанням житлового фонду соціального призначення.
8. Формування житлового фонду соціального призначення.
9. Облік громадян, які мають право на отримання соціального житла.
10. Надання житла з житлового фонду соціального призначення.
11. Договір найму соціального житла: істотні умови та особливості укладення, зміни і припинення.
12. Права та обов'язки наймодавця та наймача.
13. Плата за соціальне житло.
14. Фінансування витрат, пов'язаних з формуванням і використанням житлового фонду соціального призначення.

Тема 9. Забезпечення схоронності житлового фонду, його експлуатація та ремонт.

Відповідальність за порушення житлового законодавства. Вирішення житлових спорів.

Завдання 1. Проаналізувати судову практику Верховного Суду щодо житлових спорів та підготувати на основі цього есе з аналізом таких постанов Великої Палати або Касаційних судів.

Питання для самоконтролю:

1. Забезпечення схоронності житлового фонду.

2. Обов'язки наймодавця по забезпеченню схоронності житлового фонду. Обов'язки громадян по забезпеченню схоронності житлового фонду.
3. Сприяння громадянам у проведенні поточного ремонту жилих приміщень.
4. Експлуатація і ремонт державного житлового фонду.
5. Фінансування затрат на експлуатацію і ремонт житлового фонду.
6. Підстави та види відповідальності при порушенні норм житлового права.
7. Кримінальна відповідальність. Адміністративна відповідальність. Цивільно-правова відповідальність за допущені порушення житлового законодавства.
8. Відшкодування завданої шкоди, заподіяної житловому фонду, майнова відповідальність осіб, що вчинили такі порушення.
9. Поняття та види житлових спорів.
10. Вирішення житлових спорів у позасудовому порядку.
11. Вирішення житлових спорів у суді в порядку цивільного судочинства.
12. Вирішення житлових спорів у суді в порядку адміністративного цивільного судочинства.
13. Вирішення житлових спорів у суді в порядку господарського судочинства.

1.5. Індивідуальні завдання

Індивідуальні завдання передбачаються у формі написання есе та науково-дослідної роботи. Написання есе є обов'язковим, завдання обираються студентом на початку семестру і виконуються за ustalеними вимогами.

1.5.1. Основні вимоги до написання рефератів-оглядів

При виконанні індивідуального завдання необхідно взяти до уваги, що реферат (лат. *refero* – доношу, повідомляю, переказую) – це короткий переказ змісту наукової роботи, книги або вчення, оформлене у вигляді письмової публічної доповіді; доповідь на задану тему, зроблена на основі критичного огляду відповідних джерел інформації (наукових праць, літератури по темі).

Зі свого боку, реферат-огляд складається на основі декількох джерел і зіставляє різні точки зору з досліджуваного питання.

Реферат-огляд, незалежно від теми, містить визначені реквізити: титульна сторінка встановленого зразка, вступ, розділи, висновки, список використаних джерел і додатки (у разі необхідності).

Обов'язково в тексті повинні бути посилання на джерела, що були використані при написанні реферату. Посилання подаються у квадратних дужках з вказівкою номера джерела, за яким воно внесене у список використаних джерел, та сторінки (якщо подається точна цитата або числові дані), наприклад [3, с.8].

Технічні вимоги: текст має бути набраний шрифтом Times New Roman, 14 кеглем через 1,5 інтервали. Поля: верхнє – 2,0 см, нижнє – 2,0 см, ліве – 3,0 см, праве – 1,0 см. Загальний обсяг реферату-огляду – до 15 сторінок формату А4.

1.5.2. Темі рефератів-оглядів

1. Поняття житлового права.
2. Предмет і метод житлового права.
3. Місце житлового права в системі права.
4. Житлові правовідносини та їх структура.
5. Джерела житлового права.
6. Загальна характеристика Житлового кодексу УРСР.
7. Загальна характеристика основних нормативних актів в сфері регулювання житлових правовідносин.
8. Роль судової практики у регулюванні житлових відносин.
9. Концепція державної житлової політики.
10. Становлення та розвиток житлового права в Україні.
11. Поняття житлового фонду.

12. Класифікації житлового фонду України.
13. Державний житловий фонд.
14. Житловий фонд соціального призначення.
15. Фонд житла для тимчасового проживання.
16. Громадський житловий фонд.
17. Фонд житлово-будівельних кооперативів (ЖБК).
18. Приватний житловий фонд.
19. Призначення жилих будинків і жилих приміщень.
20. Виключення з житлового фонду жилих будинків і жилих приміщень.
21. Переведення жилих будинків і жилих приміщень у нежилі.
22. Поняття та сутність управління житловим фондом.
23. Державне управління житловим фондом.
24. Компетенція органів державної влади у галузі використання і забезпечення схоронності житлового фонду.
25. Компетенція органів місцевого самоврядування у галузі використання і забезпечення схоронності житлового фонду.
26. Управління власником (балансоутримувачем) житловим фондом.
27. Участь об'єднань громадян та трудових колективів в управлінні житловим фондом.
28. Державний облік жилого фонду.
29. Державний контроль за використанням і схоронністю житлового фонду.
30. Громадський контроль за забезпеченням громадян жилими приміщеннями.
31. Правовий статус об'єднань співвласників багатоквартирних будинків.
32. Конституційне право громадян на житло та його законодавче забезпечення. Житлові права та обов'язки особи.
33. Вік з якого громадяни здійснюють право на одержання жилого приміщення.
34. Підстави для визнання громадян такими, що потребують, поліпшення житлових умов.
35. Черговість надання громадянам жилих приміщень (загальна черга, першочергове, позачергове надання жилих приміщень).
36. Норма жилої площі, розмір жилого приміщення, що надається громадянам. Вимоги, що ставляться до жилих приміщень.
37. Порядок надання жилих приміщень. Ордер на жиле приміщення, визнання його недійсним.
38. Поняття, предмет та істотні умови договору найму жилого приміщення.
39. Порядок укладання договору найму жилого приміщення.
40. Особливості зміни, розірвання та припинення договору найму жилого приміщення.
41. Поняття члена сім'ї наймача та правовий статус.
42. Договір піднайму житлового приміщення, особливості його укладення, зміни і припинення.
43. Правовий статус тимчасових мешканців.
44. Збереження приміщення за тимчасово відсутнім наймачем. Порядок визнання особи такою, що втратила право на користування жилим приміщенням.
45. Права та обов'язки тимчасово відсутніх наймача та членів його сім'ї.
46. Переобладнання та перепланування жилого будинку і жилого приміщення.
47. Надання громадянам жилих приміщень у зв'язку з капітальним ремонтом жилого будинку.
48. Зміна договору найму жилого приміщення.
49. Розірвання договору найму жилого приміщення. Виселення з жилих приміщень.
50. Особливості виселення з жилих приміщень та його правові наслідки.
51. Поняття та сутність приватизації державного житло фонду. Об'єкти приватизації. Способи приватизації.
52. Безоплатна передача квартир (будинків) незалежно від їх житлової площі.
53. Права наймачів, які не виявили бажання приватизувати займане ними житло.

54. Організація проведення приватизації, та оформлення права власності на житло. Використання коштів, одержаних від приватизації державного житлового фонду. Оподаткування житла, що знаходиться у власності громадян.
55. Утримання приватизованих квартир (будинків). Права власника на розпорядження приватизованим житлом.
56. Користування жилим будинком (квартирою), що належить громадянину.
57. Обов'язки власника по забезпеченню схоронності жилого будинку (квартири).
58. Права і обов'язки членів сім'ї власника будинку (квартири).
59. Договір найму жилого приміщення в будинку (квартирі), що належить громадянину.
60. Плата за користування жилим приміщенням і за комунальні послуги в будинку (квартирі), що належить громадянину.
61. Особливості зміни, розірвання та припинення договору найму жилого приміщення в будинку (квартирі), що належить громадянину.
62. Особливості виселення з жилих приміщень приватного житлового фонду.
63. Жилі приміщення з фондів житла для тимчасового проживання.
64. Порядок надання жилих приміщень з фондів житла для тимчасового проживання.
65. Користування жилими приміщеннями з фондів житла для тимчасового проживання.
66. Припинення користування жилими приміщеннями з фондів житла для тимчасового проживання.
67. Житловий фонд соціального призначення.
68. Право на соціальне житло.
69. Об'єкти і суб'єкти правовідносин, пов'язаних з формуванням і використанням житлового фонду соціального призначення.
70. Формування житлового фонду соціального призначення.
71. Надання житла з житлового фонду соціального призначення.
72. Договір найму соціального житла: істотні умови та особливості укладення, зміни і припинення.
73. Підстави та види відповідальності при порушенні норм житлового права.
74. Кримінальна відповідальність за порушення житлового законодавства.
75. Адміністративна відповідальність порушення житлового законодавства.
76. Цивільно-правова відповідальність за допущені порушення житлового законодавства.
77. Відшкодування завданої шкоди, заподіяної житловому фонду, майнова відповідальність осіб, що вчинили такі порушення.
78. Поняття та види житлових спорів.
79. Вирішення житлових спорів у позасудовому порядку.
80. Вирішення житлових спорів у суді в порядку цивільного судочинства.

1.6. Підсумковий контроль

Підсумковий семестровий контроль проводиться у формі усного заліку.

1.6.1. Питання для підсумкового контролю

1. Поняття житлового права.
2. Предмет і метод житлового права.
3. Місце житлового права в системі права.
4. Житлові правовідносини та їх структура.
5. Джерела житлового права.
6. Загальна характеристика Житлового кодексу УРСР.
7. Загальна характеристика основних нормативних актів в сфері регулювання житлових правовідносин.
8. Роль судової практики у регулюванні житлових відносин.
9. Концепція державної житлової політики.
10. Становлення та розвиток житлового права в Україні.
11. Поняття житлового фонду.

12. Класифікації житлового фонду України.
13. Державний житловий фонд.
14. Житловий фонд соціального призначення.
15. Фонд житла для тимчасового проживання.
16. Громадський житловий фонд.
17. Фонд житлово-будівельних кооперативів (ЖБК).
18. Приватний житловий фонд.
19. Призначення жилих будинків і жилих приміщень.
20. Виключення з житлового фонду жилих будинків і жилих приміщень.
21. Переведення жилих будинків і жилих приміщень у нежилі.
22. Поняття та сутність управління житловим фондом.
23. Державне управління житловим фондом.
24. Компетенція органів державної влади у галузі використання і забезпечення схоронності житлового фонду.
25. Компетенція органів місцевого самоврядування у галузі використання і забезпечення схоронності житлового фонду.
26. Управління власником (балансоутримувачем) житловим фондом.
27. Участь об'єднань громадян та трудових колективів в управлінні житловим фондом.
28. Державний облік жилого фонду.
29. Державний контроль за використанням і схоронністю житлового фонду.
30. Громадський контроль за забезпеченням громадян жилими приміщеннями.
31. Правовий статус житлово-експлуатаційних організацій.
32. Правовий статус об'єднань співвласників багатоквартирних будинків.
33. Конституційне право громадян на житло та його законодавче забезпечення. Житлові права та обов'язки особи.
34. Вік з якого громадяни здійснюють право на одержання жилого приміщення.
35. Підстави для визнання громадян такими, що потребують, поліпшення житлових умов.
36. Єдиний державний реєстр громадян, які потребують поліпшення житлових умов.
37. Наслідки штучного погіршення житлових умов. Зняття з обліку.
38. Черговість надання громадянам жилих приміщень (загальна черга, першочергове, позачергове надання жилих приміщень).
39. Норма жилої площі, розмір жилого приміщення, що надається громадянам. Вимоги, що ставляться до жилих приміщень.
40. Порядок надання жилих приміщень. Ордер на жиле приміщення, визнання його недійсним.
41. Поняття, предмет та істотні умови договору найму жилого приміщення.
42. Порядок укладання договору найму жилого приміщення.
43. Особливості зміни, розірвання та припинення договору найму жилого приміщення.
44. Поняття члена сім'ї наймача та правовий статус.
45. Договір піднайму житлового приміщення, особливості його укладення, зміни і припинення.
46. Правовий статус тимчасових мешканців.
47. Плата за користування жилим приміщенням і за комунальні послуги. Пільги по квартирній платі та за комунальні послуги. Безплатне користування жилим приміщенням з опаленням і освітленням.
48. Обмін жилого приміщення.
49. Бронювання жилого приміщення.
50. Збереження приміщення за тимчасово відсутнім наймачем. Порядок визнання особи такою, що втратила право на користування жилим приміщенням.
51. Права та обов'язки тимчасово відсутніх наймача та членів його сім'ї.
52. Переобладнання та перепланування жилого будинку і жилого приміщення.
53. Надання громадянам жилих приміщень у зв'язку з капітальним ремонтом жилого будинку.

54. Зміна договору найму жилого приміщення.
55. Розірвання договору найму жилого приміщення. Виселення з жилих приміщень.
56. Особливості виселення з жилих приміщень та його правові наслідки.
57. Поняття та сутність приватизації державного житло фонду. Об'єкти приватизації. Способи приватизації.
58. Житлові чеки. Порядок розрахунків при приватизації державного житлового фонду.
59. Безоплатна передача квартир (будинків) незалежно від їх житлової площі.
60. Права наймачів, які не виявили бажання приватизувати займане ними житло.
61. Організація проведення приватизації, та оформлення права власності на житло. Використання коштів, одержаних від приватизації державного житлового фонду. Оподаткування житла, що знаходиться у власності громадян.
62. Утримання приватизованих квартир (будинків). Права власника на розпорядження приватизованим житлом.
63. Користування жилим будинком (квартирою), що належить громадянинові.
64. Обов'язки власника по забезпеченню схоронності жилого будинку (квартири).
65. Права і обов'язки членів сім'ї власника будинку (квартири).
66. Договір найму жилого приміщення в будинку (квартирі), що належить громадянину.
67. Плата за користування жилим приміщенням і за комунальні послуги в будинку (квартирі), що належить громадянину.
68. Особливості зміни, розірвання та припинення договору найму жилого приміщення в будинку (квартирі), що належить громадянину.
69. Особливості виселення з жилих приміщень приватного житлового фонду.
70. Порядок організації і діяльності ЖБК.
71. Органи управління ЖБК.
72. Облік громадян, які бажають вступити до ЖБК.
73. Прийом громадян до членів ЖБК.
74. Надання членові ЖБК квартири.
75. Права та обов'язки членів ЖБК.
76. Обмін жилого приміщення членом ЖБК та найом жилого приміщення в будинку ЖБК.
77. Користування жилим приміщенням членом сім'ї члена ЖБК.
78. Виключення з ЖБК.
79. Виселення з будинку ЖБК.
80. Поняття службового жилого приміщення.
81. Категорії осіб, ким може бути надане службове жилае приміщення.
82. Порядок надання службових жилих приміщень.
83. Ордер на службове жилае приміщення.
84. Порядок користування службовими жилими приміщеннями.
85. Виселення з службових жилих приміщень.
86. Поняття гуртожитку та його види.
87. Порядок надання жилої площі у гуртожитках.
88. Порядок користування гуртожитками.
89. Примірне положення про гуртожиток.
90. Виселення з гуртожитків.
91. Жилі приміщення з фондів житла для тимчасового проживання.
92. Порядок надання жилих приміщень з фондів житла для тимчасового проживання.
93. Користування жилими приміщеннями з фондів житла для тимчасового проживання.
94. Припинення користування жилими приміщеннями з фондів житла для тимчасового проживання.
95. Житловий фонд соціального призначення.
96. Право на соціальне житло.
97. Об'єкти і суб'єкти правовідносин, пов'язаних з формуванням і використанням житлового фонду соціального призначення.

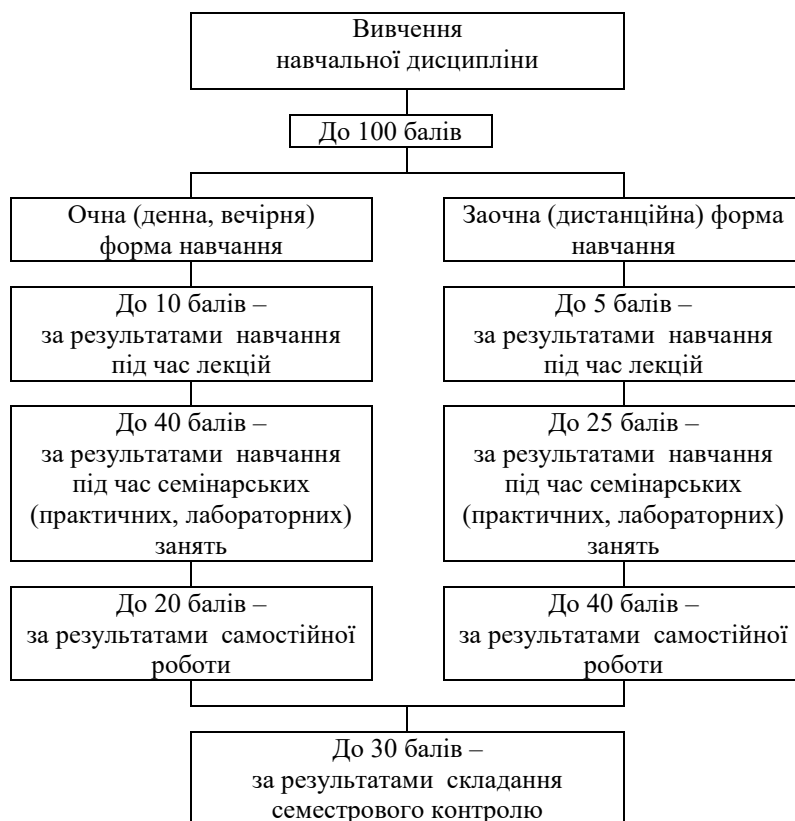
98. Формування житлового фонду соціального призначення.
99. Облік громадян, які мають право на отримання соціального житла.
100. Надання житла з житлового фонду соціального призначення.
101. Договір найму соціального житла: істотні умови та особливості укладення, зміни і припинення.
102. Права та обов'язки наймодавця та наймача.
103. Плата за соціальне житло.
104. Фінансування витрат, пов'язаних з формуванням і використанням житлового фонду соціального призначення.
105. Забезпечення схоронності житлового фонду.
106. Обов'язки наймодавця по забезпеченню схоронності житлового фонду.
107. Обов'язки громадян по забезпеченню схоронності житлового фонду.
108. Сприяння громадянам у проведенні поточного ремонту жилих приміщень.
109. Експлуатація і ремонт державного житлового фонду.
110. Фінансування затрат на експлуатацію і ремонт житлового фонду.
111. Підстави та види відповідальності при порушенні норм житлового права.
112. Кримінальна відповідальність за порушення житлового законодавства.
113. Адміністративна відповідальність порушення житлового законодавства.
114. Цивільно-правова відповідальність за допущені порушення житлового законодавства.
115. Відшкодування завданої шкоди, заподіяної житловому фонду, майнова відповідальність осіб, що вчинили такі порушення.
116. Поняття та види житлових спорів.
117. Вирішення житлових спорів у позасудовому порядку.
118. Вирішення житлових спорів у суді в порядку цивільного судочинства.
119. Вирішення житлових спорів у суді в порядку адміністративного цивільного судочинства.
120. Вирішення житлових спорів у суді в порядку господарського судочинства.

1.6.2. Приклад залікового білету

1. Поняття житлового права.
2. Вирішення житлових спорів у позасудовому порядку.

2. Схема нарахування балів

2.1. Нарахування балів студентам з навчальної дисципліни здійснюється відповідно до такої схеми:

2.2. Обсяг балів, здобутих студентом під час лекцій з навчальної дисципліни, обчислюється у пропорційному співвідношенні кількості відвіданих лекцій і кількості лекцій, передбачених навчальним планом, і визначається згідно з додатками 1 і 2 до Положення про організацію освітнього процесу в Хмельницькому університеті управління та права.

З цієї навчальної дисципліни передбачено проведення 10 лекційних занять за денною формою навчання.

Отже, студент може набрати під час лекцій таку кількість балів:

№ з/п	Форма навчання	Кількість лекцій за планом	Кількість відвіданих лекцій									
			1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	Денна	10	1,0	2,0	3,0	4,0	5,0	6,0	7,0	8,0	9,0	10,0

2.3. З цієї навчальної дисципліни передбачено проведення 8 семінарських занять за денною формою навчання.

За результатами семінарського (практичного, лабораторного) заняття кожному студенту до відповідного документа обліку успішності виставляється кількість балів від 0 до 5 числом, кратним 0,5, яку він отримав протягом заняття.

Критерії поточного оцінювання знань студентів наведені у п.4.3.8. Положення про організацію освітнього процесу в Хмельницькому університеті управління та права (затвердженого 29 травня 2017 року, протокол № 14).

2.4. Перерозподіл кількості балів в межах максимально можливої кількості балів за самостійну роботу студентів та виконання індивідуальних завдань, наведено в наступній таблиці:

№ з/п	8 тем	Номер теми										Усього балів
		1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	
1.	Максимальна кількість балів за самостійну роботу	1	2	2	3	1	1	1	1	1	1	14
2.	Максимальна кількість балів за індивідуальне завдання	6										6
	Усього балів											20

3. Рекомендовані джерела

Тема 1

1. Галянтич М. К. Житлове право: навчальний посібник / М.К. Галянтич. — К. : Юрінком Інтер, 2007. — 416 с.
2. Житлове право України: навчальний посібник / Є.О. Мічурін, С.О. Сліпченко, О.В. Соболев. — Х.: Еспада, 2004. — 218с.
3. Житловий кодекс Української РСР: Науково-практичний коментар [За заг. Ред. С.Я. Фурси]. — К.: КНТ, 2008. — 1280 с.
4. Загальна декларація прав людини від 10.12.1948 р. // Бюлетень законодавства і юридичної практики. — 2003. — № 3.
5. Земельний кодекс України від 25.10.2001 р. № 2768-НІ // Відомості Верховної Ради України. — 2002. — № 3. — Ст. 27.
6. Кісель В. Й. Житлове право/ В.Й. Кісель, О.В. Томкевич. — Хмельницький: Вид-во НАДПСУ, 2003. — 244 с.
7. Про захист прав споживачів: Закон України від 12.05.1991 № 1023-XII // Відомості Верховної Ради УРСР. — 1991. — № 30, Відомості Верховної Ради України — 2006. — № 7. — Ст. 84.
8. Про звернення громадян: Закон України від 02.10.1996 р. № 393/96-ВР // Відомості Верховної Ради України. — 1996. — № 47. — Ст. 256.
9. Про інвестиційну діяльність: Закон України від 18.09.1991 р. № 1560-XII // Відомості Верховної Ради України. — 1991. — № 47. — Ст. 646.
10. Про механізм впровадження Закону України «Про приватизацію державного житлового фонду»: постанова Кабінету Міністрів України від 08.10.1992 р. № 572 // ПС «Законодавство» верс. 2.6.5. (572-92-п).
11. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21.05.1997 № 280/97-ВР // Відомості Верховної Ради України. — 1997. — № 24. — Ст. 170.

Тема 2

12. Галянтич М. К. Житлове право: навчальний посібник / М.К. Галянтич. — К. : Юрінком Інтер, 2007. — 416 с.
13. Димченко О. В. Житлово-комунальне господарство в реформаційному процесі: аналіз, проектування, управління : монографія / О. В. Димченко; Харк. нац. акад. міськ. госп-ва. — Х. : ХНАМГ, 2009. — 356 с.
14. Лушкин С.А. Способы управления многоквартирным домом. Товарищество собственников жилья / [Лушкин С. А., Федоров С. И., Шанталей А. В.]. — М.: Юстицинформ, 2007. — 224 с.
15. Мичурин Е. А. Договоры с жильем: анализ возникающих проблем и пути их разрешения / Е.А. Мичурин. — Х. : Харьков юридический, 2001. — 155 с.
16. Міжнародний пакт про економічні, соціальні і культурні права від 16.12.1966 р. // Бюлетень Міністерства юстиції України. — 2002. — № 2.
17. Мічурін Є. О. Обмеження права на житло / Є.О. Мічурін. —К.: Академія правових наук України, НДІ приватного права та підприємництва, 2006.- 48 с.
18. Про затвердження Типового статуту об'єднання співвласників багатоквартирного будинку та Типового договору відносин власників житлових і нежитлових приміщень та управителя: наказ Державного комітету України по житлово-комунальному господарству від 27.08.2003 р. № 141 // Офіційний вісник України. — 2003. — № 52, т. 2. — С. 778.
19. Про об'єднання співвласників багатоквартирного будинку: Закон України від 29.11.2001 р. № 2866-111 // Відомості Верховної Ради України. — 2002. № 10.-Ст. 78.
20. Про особливості здійснення права власності у багатоквартирному будинку: Закон України від 14.05.2015 № 417-VIII // Відомості Верховної Ради (ВВР), 2015, № 29, ст.262
21. Про оплату житлово-комунальних послуг населенням України: Постанова Верховної Ради України від 18.03.1999 р. № 512-XIV // Відомості Верховної Ради України. — 1999. — № 18. — Ст. 159.

22. Про основи містобудування: Закон України від 16.11.1992 № 2780-ХП // Відомості Верховної Ради України. — 1992. — № 52. — Ст. 683.
23. Про реалізацію Закону України "Про об'єднання співвласників багатоквартирного будинку": постанова Кабінету Міністрів України від 11.10.2002 р. № 1521 // Офіційний вісник України. — 2002. -№ 42. — Ст. 1938.

Тема 3

24. Договір найму (оренди) житлового приміщення: роз'яснення Міністерства юстиції України від 05.01.2011 р. [Електронний ресурс] Верховна Рада України. Законодавство України. — Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/n0006323-11>
25. Жилищный кодекс Украинской ССР: Науч.-практ. комент. / М. А. Голодний, П. Н. Дятлов, В. И. Жуков и др. — К.: Политиздат Украинн, 1990. -542 с.
26. Жилищный кодекс Украинской ССР: Науч.-практ. комент. / М. А. Голодний, П. Н. Дятлов, В. И. Жуков и др. — К.: Политиздат Украинн, 1990. -542 с.
27. Житло та комунальні послуги: законодавство і судова практика // Бюлетень законодавства і юридичної практики України. — 2004. — № 3. — С. 47-68.
28. Житлове будівництво в Україні: законодавство та судова практика // Бюлетень законодавства і юридичної практики України. — 2003. — № 12. — С. 39-93.
29. Житлове законодавство України. Зб-к норм.-прав. актів (перевид.) Істина, 2006. — 320 с.
30. Про Єдиний державний реєстр громадян, які потребують поліпшення житлових умов: постанова Кабінету Міністрів України від 11.03.2011 р. № 238 // Офіційний вісник України.-2011.- № 19.- Ст. 795.
31. Про затвердження Правил обліку громадян, які потребують поліпшення житлових умов, і надання їм жилих приміщень в Українській РСР: постанова Ради Міністрів Української РСР і Української Республіканської Ради професійних спілок від 11.12.1984 р. № 470 // ПС «Законодавство» верс. 2.6.5. (470-84-п).
32. Про затвердження Тимчасового положення про порядок передачі громадянами житла, що перебуває у їх приватній власності, органу, який здійснює поліпшення житлових умов: наказ Державного комітету України по житлово-комунальному господарству від 01.06.1995 р. № 24 // ПС «Законодавство» верс. 2.6.5. (z0171-95).

Тема 4

33. Деякі питання формування та встановлення тарифів на житлово-комунальні послуги: постанова Кабінету Міністрів України від 21.08.2013 р. № 602 // Офіційний вісник України. — 2013. - № 68. — Ст.2467.
34. Житлове право України / За ред. В. С. Гопанчука, Ю. О. Заїки. — К: Істина, 2003. — 208 с.
35. Житлове право України: навчальний посібник / За ред Є. О. Харитонова. — К.: Істина, 2008. — 160 с.
36. Житловий кодекс України від 30.06.1983 р. № 5464-Х // Відомості Верховної Ради УРСР. — 1983. — № 28.
37. Житловий кодекс України. Науково-практичний коментар станом на 05.05.2011 р. / За ред. Амірова Ю.В., Отрадна О.О.- К.: Ліга Преміум, 2011. — 275 с.
38. Правила користування приміщеннями житлових будинків і гуртожитків: Затверджені постановою Кабінету Міністрів України від 08.10.1992 р. № 572 «Про механізм впровадження Закону України «Про приватизацію державного житлового фонду» //ПС «Законодавство» верс. 2.6.5. (572-92-п).
39. Про затвердження переліку хронічних захворювань, при яких особи, що хворіють на тяжкі форми деяких хронічних захворювань, не можуть проживати в комунальній квартирі або в одній кімнаті з членами своєї сім'ї: наказ Міністерства охорони здоров'я УРСР від 08.02.1985 р.№ 52 // ПС «Законодавство» верс. 2.6.5. (v0052282-85).
40. Про затвердження Положення про порядок передачі в комунальну власність державного житлового фонду, що перебував у повному господарському віданні або в оперативному

управлінні підприємств, установ та організацій: постанова Кабінету Міністрів України від 06.11.1995 р. № 891 // ІПС «Законодавство» верс. 2.6.5. (891-95-п).

41. Про затвердження Порядку надання довготермінового безвідсоткового державного кредиту на індивідуальне житлове будівництво для депортованих осіб, які повернулися в Україну на постійне проживання: постанова Кабінету Міністрів України від 09.08.1999 р. № 1447 // Офіційний вісник України. — 1999. — № 32.
42. Про затвердження Правил бронювання жилих приміщень в Українській РСР: постанова Ради Міністрів УРСР від 09.09.1985 р. № 342 // ІПС «Законодавство» верс. 2.6.5. (342-85-п).
43. Про затвердження Правил обміну жилих приміщень в Українській РСР: постанова Ради Міністрів Української РСР від 31.01.1986 р. № 31 // ІПС «Законодавство» верс. 2.6.5. (31-86-п).
44. Про спрощення порядку надання населенню субсидій для відшкодування витрат на оплату житлово-комунальних послуг, придбання скрапленого газу, твердого та пічного побутового (рідкого) палива: постанова Кабінету Міністрів України від 21.10.1995 р. № 848 // Інформаційний бюлетень НКРЕ. — 2004. — № 8.
45. Роїна О.М. Житлово-комунальні послуги в Україні / О. М. Роїна. — К.: КНТ, 2008. — 568 с.

Тема 5

46. Бандурка І. В. Приватизація державного житлового фонду — основа функціонування ринкових відносин в Україні / І.В. Бандурка. — Х., 1998. — 57 с.
47. Бирюков Б.М. Приватизация и деприватизация жилья. Вопросы правового регулирования / Б.М. Бирюков. — М.: Ось-89, 2005. — 224 с.
48. Гольцберг М. А. Приватизація: запитання та відповіді / М.А. Гольцберг. — К., 1993. — 94 с.
49. Корнеев С. М. Приватизация жилищного фонда: Законодательство и практика / С.М. Корнеев. — М.: ИНФРА-М — Норма, 1996. — 246 с.
50. Коваленко Г. І. Право власності на житло: правові основи / Г.І. Коваленко. — К., 2002. - 108 с.
51. Коваленко Г. І. Приватна власність на житло: закон і реальність / Г.І. Коваленко. — К., 2001.-88 с.
52. Приватизація державного житла: запитання і відповіді: Практ. рекомендації для власників квартир / Кукса В. П., Онищук Г. І., Охтеня О. І. — К., 1996. — 92с.
53. Про випуск в обіг приватизаційних житлових чеків: постанова Кабінету Міністрів України від 26.04.1993 р. № 305 // ІПС «Законодавство» верс. 2.6.5. (305-93-п).
54. Про затвердження коефіцієнта конверсії приватизаційних майнових сертифікатів і житлових чеків: Постанова Верховної Ради України від 31.01.1996 р. № 17/96-ВР // Відомості Верховної Ради України. — 1996. — № 4. — Ст. 20.
55. Про приватизацію державного житлового фонду: Закон України від 19.06.1992 р. № 2482-ХП // Відомості Верховної Ради України. — 1992. — № 36. — Ст. 524.

Тема 6

56. Галянтич М. К. Кооперативи споживачів. Об'єднання співвласників багатоквартирного жилого будинку / М.К. Галянтич // Правовий статус неприємницьких організацій: Навч. посібник / За ред. В. В. Луця. — К., 2006. — С. 141—169.
57. Коментар судової практики розгляду житлових спорів / За ред. М.К. Галянтича. — К.: Юрінком Інтер, 2008. друге видання доповнене, перероблене — 336 с.
58. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод від 4 листопада 1950 року Радою Європи. Ратифікована Законом України від 17 липня 1997 року, № 475/97ВР // Відомості Верховної Ради України. — 1997. — № 40. — Ст. 263.
59. Конституционное право на жилище / Г. И. Давиденко и др. — К.: Политиздат Украины, 1986. — 365 с.
60. Конституція України від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР // ВВР. — 1996. — № 30. — Ст. 141.

61. Концепція державної житлової політики: Схвалена Постановою Верховної Ради України від 30.06.1995 р. № 254/95 // *Голос України*. — 1995. — 25 липня.
62. Коряковцев В. Г. Товарищество собственников жилья как одна из форм управления многоквартирным домом / В.Г. Коряковцев. — М.: ГроссМедиа, 2006. — 224 с.
63. Крашенинников П. В. Кондоминиумы. Общая собственность в многоквартирных домах / П.В. Крашенинников, Н.В. Маслов. — М.: Спарк, 1995. — 187 с.
64. Крашенинников П. В. Право собственности и иные вещные права на жилые помещения / П.В. Крашенинников. — М.: Статут, 2000. — 123 с.
65. Про житлово-комунальні послуги: Закон України від 09.11.2017 № 2189-VIII // *Відомості Верховної Ради (ВВР)*, 2018, № 1, ст.1
66. Про затвердження Правил обліку громадян, які бажають вступити до житлово-будівельного кооперативу: постанова Ради Міністрів Української РСР і Української республіканської Ради професійних спілок від 05.06.1985 р. № 228 // *ШС «Законодавство»* верс. 2.6.5. (228-85-п).
67. Про затвердження примірного статуту Житлово-будівельного кооперативу: постанова Ради Міністрів Української РСР від 30.04.1985 р. № 186 // *ШС «Законодавство»* верс. 2.6.5. (186-85-п).
68. Про передачу об'єктів права державної та комунальної власності: Закон України від 03.03.1998 р. № 147/98-ВР // *Відомості Верховної Ради України*. — 1998. — № 34. — Ст. 228.
69. Про порядок введення в дію Закону України «Про приватизацію державного житлового фонду»: Постанова Верховної Ради України від 19.06.1992 р. № 2483-ХН // *Відомості Верховної Ради України*. — 1992. — № 36. — Ст. 525.

Тема 7

70. Житлове право України: навчальний посібник / М. К. Галянтич, Г. І. Коваленко. — К: Юрінком Інтер, 2008. — 528 с.
71. Про затвердження Інструкції про організацію забезпечення житловими приміщеннями в Державній прикордонній службі України: наказ Адміністрація Держкордонслужби від 20.12.2007 № 1040 // *Офіційний вісник України*. - 2008 р. -№ 4. - Ст. 118.
72. Про затвердження Примірного положення про гуртожитки: постанова Ради Міністрів Української РСР від 03.06.1986 р. № 208 // *ШС «Законодавство»* верс. 2.6.5. (208-86-п).
73. Про надання службових жилих приміщень і користування ними особами рядового і начальницького складу органів внутрішніх справ України: наказ МВС України від 10.09.2004 р. № 1039 // *Офіційний вісник України*. - 2004. - № 40.- Ст. 2663.
74. Про наукову і науково-технічну діяльність: Закон України від 26.11.2015 р. № 848-VIII // *Відомості Верховної Ради України*. — 2016. — № 3. — Ст. 25.
1. Про службові жилі приміщення: постанова Кабінету Міністрів України від 04.02.1988 р. № 37 // *ШС «Законодавство»* верс. 2.6.5. (37-88-п).
2. Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей: Закон України від 20.12.1991 р. № 2011-XII // *Відомості Верховної Ради України*. — 1992. — № 15. — Ст. 190.

Тема 8

3. Деякі питання реалізації Закону України «Про житловий фонд соціального призначення»: постанова Кабінету Міністрів України від 23.07.2008 р. №682 // *Офіційний вісник України*. — 2008. — № 56. — Ст.1885.
4. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо захисту житлових прав дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, а також осіб з їх числа: закон України від 1.07.2010 р. № 2394-VI // *Відомості Верховної Ради України*. – 2010.- N 39.- Ст.513.
5. Про встановлення тимчасових мінімальних норм забезпечення соціальним житлом: постанова Кабінету Міністрів України від №219 від 19.03.2008 р. // *Офіційний вісник України*. — 2008. — № 23. — Ст.693.

6. Про житловий фонд соціального призначення: Закон України від 12.01.2006 р. № 3334-ІУ // Відомості Верховної Ради України. — 2006. — № 19. -Ст. 159.
7. Про забезпечення організаційно-правових умов соціального захисту дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування: Закон України від 13.01.2005 р. № 2342-ІУ // Відомості Верховної Ради України. — 2005. — № 6. — Ст. 147.
8. Про затвердження Порядку розрахунку плати за соціальне житло: постанова Кабінету Міністрів України № 155 від 07.02.2007 р. // Офіційний вісник України. — 2007. — № 10. — Ст.362.
9. Про затвердження Типового положення про соціальний гуртожиток для дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування: постанова Кабінету Міністрів України від 08.09.2005 р. № 878 // Офіційний вісник України. — 2005. -№ 37. — Ст. 2276.
10. Про затвердження Типового положення про соціальний гуртожиток для осіб, які потребують соціального захисту: постанова Кабінету Міністрів України № 783 від 30.05.2007 р. // Офіційний вісник України. — 2007. — № 41. — Ст.1620.
11. Про основи соціального захисту бездомних громадян і безпритульних дітей: Закон України від 02.06.2005 № 2623-ІУ // Відомості Верховної Ради України. — 2005. — № 26. — Ст. 354.
12. Про основи соціальної захищеності інвалідів в Україні: Закон України від 21.03.1991 р. № 875-ХІІ // Відомості Верховної Ради УРСР. — 1991. — № 21.
13. Про основні засади соціального захисту ветеранів праці та інших громадян похилого віку в Україні: Закон України від 16.12.1993 р. № 3721-ХІІ // Відомості Верховної Ради України. — 1994. — № 4. — Ст. 18.
14. Про охорону дитинства: Закон України від 26.04.2001 р. № 2402-ІІІ // Відомості Верховної Ради України. — 2001. — № 30. — Ст. 142.
15. Про порядок надання додаткової жилої площі особам, які внаслідок Чорнобильської катастрофи перенесли променеву хворобу будь-якого ступеня або стали інвалідами, дітям-інвалідам, які потребують особливого догляду, та сім'ям, що втратили годувальника з числа осіб, віднесених до категорії 1: постанова Кабінету Міністрів України від 31.12.1996 р. № 1589 // Урядовий кур'єр. — 1997. — 16 січня.
16. Про порядок обстеження стану жилих будинків з метою встановлення їх відповідності санітарним та технічним вимогам та визнання жилих будинків і жилих приміщень непридатними для проживання: постанова Ради Міністрів Української РСР від 26.04.1984 р. № 189 // ІПС «Законодавство» верс. 2.6.5. (189-84-п).
17. Про посилення соціального захисту населення під час оплати житлово-комунальних послуг: постанова Кабінет Міністрів України від 14.07.2010 р. № 621 // Офіційний вісник України. — 2010. - № 55. —Ст. 1869.
18. Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства: закон України від 22.09.2011 р. № 3773-VI // Офіційний вісник України. — 2011. - № 83. — Ст. 3014.
19. Про розгляд звернень відносно виселення громадян: Вказівки Генеральної прокуратури України від 23.10.1996 р. № 8/74ВИХ // ІПС «Законодавство» верс. 2.6.5. (vB_74900-96).
20. Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи: Закон України від 28.02.1991 р. №796-ХІІ // Відомості Верховної Ради УРСР. — 1991. — № 16.

Тема 9

21. Гузь Л. Е. Разрешение судами споров о разделе домов и домовладений (квартир) в натуре: Определение порядка пользования домом (квартирой) и земельным участком / Л. Е. Гузь. — Х.: Харьков юридический, 2002. — 127 с.
22. Крюкова Е. С. Понятие и виды жилищных прав: Учебное пособие / Крюков Е.С. — Самара: Универс-груп, 2006. — 47 с.
23. Кузнецов В. Ф. Право на жилище и его гарантии В.Ф. Кузнецов, В.В. Ярков. — Челябинск, 1988. — 125 с.
24. Лукьянченко А. А. Жилищная политика в Украине: правовой и зкономический аспекты / А.А. Лукьянченко. — Д., 2002. — 34 с.

25. Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обмежень: Закон України від 01.07.2004 р. № 1952-IV // Відомості Верховної Ради України. — 2004. — № 51. — Ст. 553.
26. Про деякі питання практики вирішення спорів, пов'язаних з визнанням недійсними актів державних чи інших органів: Роз'яснення Вищого арбітражного суду України від 26.01.2000 № 02-5/35 // ІПС «Законодавство» верс. 2.6.5. (v5_35800-00).
27. Про деякі питання, що виникли в практиці застосування судами Житлового кодексу України: постанова Пленуму Верховного Суду України від 12.04.1985 № 2 // ІПС «Законодавство» верс. 2.6.5. (v0002700-85).
28. Про застосування Конституції при здійсненні правосуддя: постанова Пленуму Верховного Суду України від 01.11.1996 р. № 9 // Вісник Верховного Суду України. — 1996. — № 2.
29. Про практику застосування адміністративними судами положень Закону України "Про забезпечення реалізації житлових прав мешканців гуртожитків» постанова Вищого адміністративного суду України від 14.09.2012 № 11 [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/v0011760-12>
30. Про практику застосування судами законодавства про житлово-будівельні кооперативи: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 18.09.1987 № 9 // ІПС «Законодавство» верс. 2.6.5. (v0009700-87).
31. Про практику застосування судами законодавства, що регулює право власності громадян на жилий будинок: постанова Пленуму Верховного Суду України від 04.10.1991 № 7 // ІПС «Законодавство» верс. 2.6.5. (v0007700-91).
32. Про судову практику в справах про визнання угод недійсними: постанова Пленуму Верховного Суду України від 28.04.1978 № 3 // ІПС «Законодавство» верс. 2.6.5. (v0003700-78).
33. Про судову практику у справах за позовами про захист права приватної власності: постанова Пленуму Верховного Суду України від 22.12.1995 № 20 // ІПС «Законодавство» верс. 2.6.5. (v0020700-95).
34. Про судоустрій і статус суддів: Закон України від 02.06.2016 р. // ВВР. — 2016. — № 31. — Ст. 545.
35. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним зверненням Ярового Сергія Івановича та інших громадян про офіційне тлумачення положень пункту 2 статті 10 Закону України «Про приватизацію державного житлового фонду та за конституційним поданням 60 народних депутатів України про офіційне тлумачення положень статей 1, 10 цього Закону (справа про права співвласників на допоміжні приміщення багатоквартирних будинків). Справа № 1-2 / 2004 від 2 березня 2004 року // Офіційний вісник України. — 2004. — № 10. — Ст. 624.
36. Рішення Конституційного Суду України щодо офіційного тлумачення положень пункту 6 статті 12 Закону України «Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей», частин четвертої і п'ятої статті 22 Закону України «Про міліцію» та частини шостої статті 22 Закону України «Про пожежну безпеку» (справа про офіційне тлумачення терміна «член сім'ї») від 03.06.1999 № 5-рп / 99 // Офіційний вісник України. — 1999. — № 24.
37. Цивільний процесуальний кодекс України від 18.03.2004 р. // ОВУ. — 2004. — № 16. — Ст. 1088.

4. Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. <http://www.rada.gov.ua>
2. <http://www.president.gov.ua>
3. <http://www.kmu.gov.ua>